

Grlica, III (1933-1934)

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1933**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:232562>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

Broj: 1539

Poštarina plaćena u gotovom.

GRLICA

REVIJALNA ZBIRKA OMLADINSKE MUZIKE

III svezak

ZAŠTIĆENO

SADRŽAJ:

IV. MATETIĆ-RONJGOV:	Narekovane.
P. KRSTIĆ:	Let, let, tičice male.
K. MANOJLOVIĆ:	Nanina pesma.
MIH. LOGAR:	Lutke računaju.
E. ADAMIĆ:	Koroška pisma.
	Narodne (Zima, Vse mine, V kresu, Prošel je pisani vuzem).
IV. GRBEC:	Tri narodne.
(ZL. GRGOŠEVIĆ:)	Djeca u oči praznika.
K. MANOJLOVIĆ:	Sa Vardarskih strana.
P. KRSTIĆ:	Svadbarske pesme iz Srbije.

Omladinski zborovi a cappella i s pratnjom klavira.

KNJIŽEVNI PRILOG:

Ant. Dobronić: Pučkoj školi pučka popijevka. — Iv. Grbec: Naše skladbe. — Odgovor na anketu (H. Družović). — Vijestnik omlad. zborova. — Iv. Matetić-Ronjgov: Čaće moj. — Biografije (Marinković, Dobronić). — Vijesti uredništva.

ZAGREB 1933-1934

UREĐUJE I IZDAJE: SREČKO KUMAR

Izlazi u 10 svezaka- Godišnja pretplata 180.— Din; polugodišnje 100.— Din; pojedini svezak 25.— Din.

JUGOSLAVENSKI OMLADINSKI FOLKLOR

Kod komponiranja omladinskih pjesama i igara kompozitori su više puta u velikoj neprilici, jer ne nalaze dosta zgodnih dječjih tekstova.

U narodu ima još mnogo starih, napola zaboravljenih, nikada još napisanih pjesama i igara (riječi i napjeva) koje bi se dale izvrsno upotrijebiti u originalu ili u preradjenom obliku.

Pozivamo stoga sve naše dosadašnje i nove saradnike da nam svaku takvu rijetku i malo znanu pjesmu zabilježe i pošalju. Priopćićemo ih s navodom podrijetla stalno pod naslovom:

«Jugoslavenski omladinski folklor».

VJESNIK OMLADINSKIH ZBOROVA

OMLADINSKI ZBOROVI!

ZBOROVODJE!

Željeli bismo od Vas vijesti o postanku zbora, o njegovom razvoju, nastupu, programu, nakanama, željama i Vašim težnjama, da te vijesti uvrstimo u ovoj reviji, koja je i Vaše glasilo!

Popravite pogreške:

Na 53 stranici III redak u donjem glasu neka bude četvrta nota eis (ne: eisis).

Na 55 stranici predzadnji redak (3 takt) neka imade zadnji g samo crtu prema gore (ne prema dolje).

Na 57 stranici III redak (2—3 takt) neka se preloži riječ «v Ljubljani» tako da dođe ispod note g zlog v Lju-, ispod note a zlog blja-, ispod note d - ni.

Na 58 stranici neka dobi zadnja nota (u 1 taktu) gore još crtu prema gore.

Na 58 stranici VIII redak (2 takt) zadnja nota neka bude osminka.

Na 68 stranici III redak (2 takt) neka pjeva srednji glas na note f f e d rječi f r-ce drži.

Na 70 stranici (3 takt) neka bude u srednjem glasu a-g vezan (manjka luk), ovaj g neka imade osminsku crtu samo prema dolje.

Na 71 stranici IV redak (zadnji takt) manjka rječ ramne.

Na 71 stranici VI redak (zadnji takt) manjka u trećem glasu četvrtinska nota e.

Ant. Dobronić: Pučkoj školi pučka popijevka. — Iv. Grbec: Naše skladbe. — Odgovor na anketu (H. Družović). — Vijestnik omlad. zborova. — Iv. Matetić-Ronjgov: Čaće moj. — Biografije (Marinković, Dobronić). — Vijesti uredništva.

Uređuje i izdaje: Srećko Kumar, Zagreb, Račkoga ul. 6|IV.

Pučkoj školi pučka popijevka.

U metodici niječnog predmeta osnovnih škola ne vlada takova dizorijentacija kao u metodici pjevačke nastave. Fakat je naime, da dosad metodika nije načistu ponajprije sa samim zadatkom pjevanja u osnovnim školama. Još veća zbrka vlada u pogledu principa po kojima bi valjalo provoditi cvu osnovnu nastavu. Jednako nije jasno kojom građom da se promiče svrha pjevačke nastave u osnovnim školama.

Ne treba ni isticati da rješenje navedenih pedagoških problema ovisi o stanovištu u osnovnom pitanju, da li je naime pjevanje u osnovnim školama sebi i svrhom, ili je samo sredstvom i pomagalom u općenitom odgajanju. U prvom slučaju jasno je, da će pjevačka nastava morati da kroči ponajprije stazom indukcije, t. j. da se na osnovu primjera i pjesama mladež upozna ponajprije s elementima notnog sistema (muzičkom semiografijom), a potom da deduktivnom metodom znanje stečeno u muzičkoj semiografiji iskoristi u svrhu što lakšeg i što bržeg učenja pojedinih melodija. Naprotiv, uzme li se pjevačka nastava samo kao jedno od tolikih sredstava dječjeg odgoja i nastave, bit će dovoljno da se pri toj nastavi poslužimo principom tradicije, naime jednostavnim materijalnim podavanjem — recimo pretpjevanjem — pojedinih popjevaka.

U oba gore navedena slučaja, bilo da se pjevačka nastava podaje na osnovi notnog sistema ili posredstvom pukog didakcijskog materijalizma, pretpjevanjem, nameće se da se djeci osnovnih škola poda svijesna građa, stanovita količina popjevaka.

I sada se po sebi nameće pitanje pedagoških principa po kojima treba da se odabire pjevačka građa za osnovne škole, a zatim koja i kakva pjevačka građa ponajbolje odgovara psihičkim dispozicijama djece osnovnih škola i fiziološkom kapacitetu dječjeg grla uopće. Jasno je, da se ispravan odgovor na ova pitanja može da izvede samo iz općenitog razvoja muzike primijenjenog duševnim i fizičkim odlikama djece između šeste godine do mutacije.

Poznato je, da je duševni nivo svakog pojedinog djeteta iz dobe kroz koju je obavezano da pohađa osnovnu školu ravan stadiju nekulturnog odraslog individua. Osim toga je poznato da svako pojedino dijete sa stanovišta individualnog nije dovoljno razvijeno, i da je po svojim duševnim sklonostima ponajbliže kolektivnoj psihi odraslih kulturno primarnih individua.

Sve ovo upućuje, da ma i ponajbolja melodija, koju može da stvori pojedini kompozitor-umjetnik, baš zato, jer je ona plod pojedine jasno određene individualnosti i prema tomu sadržajno naskroz subjektivna, ne može da je u skladu sa psihičkim kapacitetom djece, jer ova uopće po svojoj prirodi mogu da istinski prime i procute samo objektivne i kolektivne muzičke produkte, odnosno ne subjektivne i individualne. Ovo po sebi vodi do zaključka, da se samo čisto pučka melodija, naime ona melodija koja niče iz puka i koja kao umjetnički produkt kolektivnosti prkosi prostoru i vremenu, idealno može da pokriva i slaže sa muzičko-aperceptivnim mogućnostima djece u osnovnim školama.

Pored navedenih psiholoških, isključivo fiziološki razlozi su u prilog u pučkoj melodiji kao građi pjevačke nastave u osnovnim školama. Poznato je naime, da je ogromni napredak instrumentalne muzičke tvorbe već davno kompozitore umjetnike natjerao na pretežno instrumentalno poimanje muzičke tvorbe uopće.

Ovako zamišljene melodije, nesamo što se tiče amplitude, već i u pogledu same tehničke mogućnosti izvođenja, redovito nadilaze ono što prirodno — dakle neškolorano — čovječje grlo može lako da reproducira. Ovo naročito vrijedi za dječja grla, koja opsegom i pjevačkom gipkošću znatno zaostaju za grlom odraslih prirodnih, a pogotovo školovanih pjevača. A fakat je, da pučka melodija niče isključivo kroz pjev neškoloranih odraslih pjevača, i da je u svom muzičkom konceptu isključivo i upravo primarno vokalna. Staviše, ona se u svom opsegu, amplitudi, baš jer je plod neškoloranih pjevača, kreće u onim granicama, u kojima je dječja grla postavila sama priroda. Sve ovo vodi do zaključka, da se pučka melodija bolje od umjetne i u samom svom muzičkom konceptu podudara sa fiziološko-reproduktivnim mogućnostima djece u osnovnim školama. Zato stalnim i isključivim upotrebljavanjem pučkih melodija u osnovnim školama izbjegava se mogućnost da se nježno dječje grlo pjevačko-fiziološki prerano istroši, ispjeva, a time i za obični govor ohrapavi.

I čisto nacionalni obziri ištu da se u našim osnovnim školama, a naročito varoškim i gradskim, osobita pažnja posveti pučkoj melodiji kao isključivoj građi pri nastavi u pjevanju u osnovnim školama. Poznato je naime da se život u našim varošima i gradovima, uslijed prodiranja stranih kultura sve većma odaljuje od epskog stadija naše kulture, da se postepeno rasno i kulturno nesvjesno odnarođuje i poprima internacionalno-amorfno obilježje. Ovo postepeno naše odaljivanje od naše iskonske i istinski nacionalne kulture naročito se zapaža u području našeg varoškog i gradskog muzičkog života do stepena, da je jedan seljak iz Brštenika u Dalmaciji svojedobno poznatom melografu Ljudevitu Kubi otvoreno primijetio: »U gradu se kanta, a u selu pjeva...«. Neosporno je, da se samo posredstvom čiste pučke popijevke varošku i gradsku djecu može da odvрати od definitivnog asimiliranja stranim muzičkim kulturama, a prema tomu i od našeg postepenog ali sigurnog muzičkog odnarođivanja, a s druge da navрати našem rasnom muzičkom izričaju. A neosporno je, da bez odgoja našeg građanstva, naše inteligence, naše muzičke publike na isključivo našoj rasnoj muzičkoj

osnovi. sav umjetnički muzičko-nacionalni stvaralački rad naših kompozitora sliči zgradi sazdanog na pijesku da čistoj kuli u zraku.

Jasno je međutim, da ie i u samoj pučkoj muzici mnogo melodija bez istinske estetske riednosti. A neosporno je, da su neki elementi varoške muzike nerijetko razvodnili primarni i čisto naš rasni muzički izričaj mnogim melodijama koje su u tolikim našim zbirka^{ma} označene kao pučke. Zato je neosporno, da lučenje čistog zlata od sušte pljeve u ovom području pretpostavlja duboko poznavanje istinskih odlika naše pučke muzike. Fakat je, da priprava koju učiteljski kandidati u ovom pogledu primaju u našim učiteljskim školama nije uvijek dovoljna.

Sve ovo vodi zaključku, da muzičku nacobrazbu naših kandidata u učiteljskim školama treba s temelja reformirati, a posredstvom ovih u našim osnovnim školama uopće treba pjevačku nastavu osoviti na naše čisto nacionalne temelje kroz naš rasni muzički izričaj, kroz čisto našu pučku melodiju.

Antun Dobronić

Naše skladbe

Napomene za razumijevanje i savjeti za izvođenje.

Treći svezak je zapravo novembarski svezak. Uvelo lišće pada i budi u nama misao i osjećanje na drage pokojnike. Crni misnički plašt je nekako osnovna nota novembarskoga raspoloženja... Upravo zato je postavljena na čelo toga sveska skladba koja na neobično iskren način stilizira plač istarske sirote za ocem. Skladatelj je to napisao poslije velike nesreće u Hrastniku, gdje je dne 29. XI. 1932. postradalo u rudniku šest radnika — sve samih otaca porodice. Pokopani na Dolu, u skupnom grobu, imadu na spomeniku sv. Barbaru, zaštitnicu rudara. Skladba je posvećena «Trboveljskom slavčku» da je zapjeva na grobu unesrećenih.

Narèkovan^e (ili naricanje) je po mnogim krajevima raširen običaj da jedan od obitelji ili od rodbine, ili naročito za to najmljena žena, plače za mrtvacem i nabraja njegove lijepe osebine u životu. Ovdje se sirota razgovara s ocem i tuži... Kako se u toj iskrenosti i u tom duboko proćućenom govoru i spjevu otvaraju za našu pravu poeziju još sve drukčiji horizonti, (bila su, naime, vremena kada su omalovažavali proizvode sačuvane u narodnim običajima i držali velikim i vrijednim samo ono što smo od drugih naroda preuzeli ili kopirali), bilo bi zanimljivo, kad bi naši saradnici i pretplatnici upozorili gdje se još sačuvao taj običaj i u kakvom obliku. Doći će, naime, dan kad će trebati opet obnoviti veliku okciju za sabiranje i zapisivanje narodnog blaga, na sličan način kako je pod prijašnjom vladavinom na pobudu «Universal Edition» organiziralo samo Min. sabiranje narodnih pjesama po svima pokrajinama, pa su kao plod te akcije nastale velike zbirke narodnih pjesama. Ipak ne treba odlagati to sabiranje, jer kako se narod polagano priučava njemu dotada nepoznatoj »školskoj kulturi«, tako počinje u dobroj vjeri — da je ta jedino spasonosna — također napuštati najljepše poteze svoje primitivne kulture, a doseže

katkada samo to što smo školom dosegli većim dijelom svi: glava je svaki put punija, a srce praznije.... Zato se na vrhu sve znanosti okrećemo natrag i vraćamo k prirodi, primitivnoj kulturi srca, narodu, njegovoj pjesmi, njegovu blagu uopće i znano ljubiti i još više cijeniti to što bismo bili doskora zauvijek izgubili. Ponegdje ima još organa vlasti koji se sami običajima — po njihovu mišljenju nezgodnima i nepotrebnima — odupiru i polako, a silom moderniziraju i uniformiraju »selo» s »gradom».

Prelazimo na pjesmu. Gornji glas započne poklikom »Čaće moj» u maloj terci, nastavlja drugi sopran i imitira prvi u donjoj kvarti, a naredna imitacija u donjim glasovima je opet kvartu niže. Spjev svih četiriju glasova razvije se u mali septakord, koji daje intonaciju da uzmognu nastupiti solisti s motivom jecanja, izgrađenim iz neobičnog dvoglasja sekste i septime. Iza toga slijedi kratka izvedba prvoga motiva, koji čini uopće osnovu cijele pjesme; doskora je utkan recitirani motiv naricanja, kojega zadnju riječ katkada ponove donji glasovi, koji su dotada držali duge glasove. Uz svaku novu tužbu napuštene sirote zaplače zbor poklikom »Čaće moj». Već su dovdle u pjesmi nastupili svi glavni motivi iz kojih je načinjena. U svima je značaj mola, katkada je ljestvica prirodna sa septimom koja je niža od naše temperirane, dok je u akordima septima harmonijske skale. Istarske*) i primorske pjesme imaju ponekad vrlo malen opseg (neke se kreću jedva u razmaku kvarte), ali zato imaju posebne intervale, izgrađene na osnovi četvrt-tonskih razmaka. U ovoj je pjesmi, pored običnog dvoglasja u tercama i hromatičnim tercama, ostao na dva mjesta i interval umanjene istarske terce (str. 53, u prvom i četvrtom retku), koja prelazi u unisono, i našim je notnim pisanjem netočno označena. Prijelazi su u početku dijatonski, dok su u toku skladbe upotrijebljene umjetne progresivne modulacije i varavi završeci, koji podaju skladbi veću stabilnost s obzirom na cjelokupnu izgradnju. Naoko komplicirani ritam je nastao iz govornoga naglasja: da dođe do izražaja teža nekih slogova, skladatelj je među triole utisnuo također duole i kvartole; da se sigurno istakne najviše naglašeni slog, nad notom je dinamički akcent i pred njom točkicama naznačena taktova crta. Svi glavni motivi imaju tempo više sličan rubatu, a dužina držanih nota pod recitativom je više relativna. Naravno je da je za lijepu izvedbu te pjesme potrebna velika strpljivost i velika spretnost zbora i njegovu majstora. (U svojoj zbirci »Od kolijevke do motike» ima Zl. Grgošević »Naricaljku» za glas i klavir, koja je isto tako plač sirote za ocem).

Krstić: Let, let, tičice male. Srdačna, romantike puna pjesmica ptičicama koje odlaze. Napjev se tripot uspinje kao da bi ptičica razapela svoja krilašca (neka se pjeva lijepo izdržano). U 5 taktu neka se malo požuri, slijedeća tri takta neka budu dugo izdržana, narednih šest neka budu vrlo toplo i nježno izraženi, a zadnja četiri pred repeticijom neka se polako gube, Coda neka se malo oživi, a zatim gubi. Ta će pjesmica vrlo omiljeti poradi uzorno izrađena oblika i lijepa sadržaja.

Manojlović: Nanina pesma. Priprosta pjesmica što je pjevaju djeca mamici za godovno. Konac je neobičan, pa i inače bi nam se u toj naoko neznatnoj pjesmici otkrile posebne ritmičke komplikacije — samo kad bi bile taktove crte muzikalno-logički zabilježene — koje bi bilo potrebno dinamički tomu primjerno izraziti: Taktova crta spada pred prvi »nano«, pred drugi »nano« i pred »-limo«;

*) Isti je skladatelj priredio gotovo stotinu istarskih dječjih pjesama, koje će biti doskora izdane za školsku upotrebu. Isp. članak: »Čaće moj».

naredni tričetvrtinski takt je prav, a zatim bi slijedila dva dvočetvrtinska (= predzadnji takt); iza taktove crte, naime, uvijek slijedi nota koja ima najveću težu.

Logar: Lutke računaju. To je prizorčić iz života djeteta, koje govori s lutkom i uči je brojati kako su njega učili u školi. Dijete govori i s konjičkom, s medvjedićem, s igračkama kao da bi sve bilo živo i njemu jednako. Ta groteska zahtijeva duhovito izvođenje. Neka se pjeva vrlo živo (najbolje četiri note na jedan udarac); kod mjesta »da su dva« je takt koji nas malo baca iz kolotečine, jer anticipira vrijednost narednoga teškog takta — neka se, dakle, vrlo razvuče i oštro markira; »jedan i jedan...« u oktavama treba zapjevati upravo obijesno (čovjek se tu gotovo nehotice sjeća tučnjave u drugom činu Vagnerovih Majstora pjevača). Drugi dio pjesme neka se još ljepše izrazi.

Adamič: Koroška pisma. Pjesme pune nostalgije i tužbe braće i sestara koji su se mjesto slobode dokopali još većeg ropstva. Tekst, pun gorčine, izgleda kao da bi bio narodni; i u priprostim napjevu je lijepo pogođen narodni ton. Djeca će ih vrlo rado pjevati naročito na demoljubnim priredbama.

Adamič: Narodne. U prvom dvjema, koje imaju tekst i napjev narodni, dodan je neobični — više instrumentalno koncipirani — drugi glas, koji ne smije previše istupiti, jer bi inače zagušio napjev prvoga glasa, ali se ipak mora poradi veće gipkosti izvesti tako da pomoću rastenja i padanja poveća izrazitost gornjega napjeva. Neka se ravna po dinamičkim znakovima koji su za to napisani nad gornjim glasom, i neka se pjeva vrlo lijepo vezano, a naročito kod drugog glasa treba izbjeći svakom naglašavanju nota. (Ako bi se tu htjelo točno označiti, trebalo bi vrlo opširno govoriti o fraziranju). Pjesmica »O kresu« ima vrlo zanimljivu izgradnju: Prva fraza od šest taktova sastavljena je iz male fraze triju taktova bez četvrtoga (teškoga) takta; namjesto četvrtoga takta dolazi opet jednako izgrađena trotaktna fraza, koja prelazi — namjesto teškoga takta — u novu (šesterotaktnu) frazu, sastavljenu iz dva takta plus četiri takta. Treći redak je po tvorbi sličan drugom, a zadnji prvom. Konac je na laki takt i čini neobičan dojam, kao da bi nešto nedostajalo. Tekst je narodni, napjev ima značaj kola. Kod »prošel je...« upotrijebljeno je — pored običnog dvoglasja — poradi većega efekta imitiranje, odgovori u grupama koje se izmjenjuju i nekakvo groteskno-primitivno dvoglasje na vrlo naglašenim mjestima u oktavama. Tekst je narodni, a napjev iz elemenata narodnih pjesama.

Grbec: Narodne. Pridružuju se po otužnom značaju novembarskom »štimmungu«. Napisane su s priprostim dvoglasjem, tako kako ih je narod pjevao dok je mogao pjevati. Ako je njihov oblik nastao pod tuđim utjecima, naš je narod taj oblik oplemenio i napunio svojim sadržajem. Pjesme su s vremenom potpuno izgubile značaj plesa — iz čega su prvotno nastale —, pjevaju se u vrlo laganom tempu; u teškim taktovima se više puta čine korone, kao u crkvenim pjesmama. Neopisivo je koliko su čuvstva izlili u takva priprosta mjesta kakvo je na pr. u drugoj pjesmi »tri-jo, tri-jo«! Od jodlera nema tu više traga, sve se ispremišnilo u podizanje duše, koje se kod korone uspne do ekstaze... Treća pjesmica ima dodanu neku improviziranu pratnju, koja je najzgodnija za flautu, a nanezgodnija za violinu. Zamišljena je tako da se upotrijebi samo kod par kitica, na pr. kod 3 i 5, da pruža raspoloženje koje je katkad na svetim slikama gdje idu anđeli za Isusom i u sveopću harmoniju prelijevaju glasove svoje glazbe. U tekstu nije bilo moguće točno zapisati riječi kako glase u narječju, jer bi to bilo vrlo komplicirano. Nekoje neobične riječi znače: an

lejšto je pašalo = jedna godina je prošla, ledih = neoženjen, krancel = vijenac, brltof = groblje, vala Jožefa = dolina Jozafat, čista rajtenga = čist račun, gartraža = ruža, šenkati = darovati, pršona = osoba.

Grgošević: Djeća uoči praznika. Taj ciklus, napisan na narodni tekst, ima svoje posebne ljepote. Prva pjesma o Božiću, koji kuca na svaka vrata, ima značaj koledne pjesme i puna je naivne šale. Iz naglaske riječi i ovdje su nastali komplicirani taktovi (isp. napomenu u 1 sv. str. III). Prvi i zadnji redak tu se više pjeva, a drugi nekako recitiraju. Druga pjesma je jedna od najljepših kolednih pjesama uopće. Svaka nota se pjeva s težom i uvijek polagano stupnjuje. Pri nabranju »Ili knjigu« itd. lagano se recitira, a od mjesta »Gospodaru naš« opet veličanstveno do konca. Upravo genijalni humor je u pjesmi »O pokladama«, gdje siromah nema za poklade kokoške, nego samo tanjir kupusa, pa ipak pjeva od veselja. Tu neka budu vrlo jaki naglasi na svakoj noti i posebno dugo otegnuti »Hej!«. Pjesmica »Pred Uskrs« je opet iz najdragocijenije riznice narodnog blaga. U tom razgovoru s Marijom i u toj prošnji za smrtni čas čudnovata je smjesa mistike, elementarne narodne poezije i dječji čiste vjere; napjev je veličanstven kao koral, a harmonija ima nekakvi bizantinsko-pravoslavni čar. Sve treba vrlo vezano ispjevati, samo mjesto »uskrsnuo na današnji dan« neka se recitira.

Pozajić: Tri plesa iz Međimurja. U prvoj pjesmi toga ciklusa upotrijebljen je poznati »Dil, dil, duda« tako da gornji glas ima glavni napjev, a donji ima dvotaktne ostinato-motive, koji neka se pjevaju malo subordinirano, da previše ne istupe. Samo jedan čas ima donji glas dio napjeva, inače samo gornji glas. »Sejali smo« je priprosta pjesmica s jednostavnim imitacijama u dvoglasju. (Bažuljka = bosiljka; kolikol = kol i kol = okolo naokolo; kale = riječ bez pravoga značenja, upotrijebljena u narječju kao dekorativni izraz; hodmo dar = nekakvi pleonazam = hajdemo, hajd...). »Dorica pleše«. Tu je poznati motiv alternativno upotrijebljen kod troglasja i u oktavam; drugi glasovi imaju ostinato na jednom tonu ili na motivičnoj sekvenci. Pjesma ima nekaki raspojasani plesni značaj, kojega su posebna karakteristika oštri naglasi u sredini takta. (Iz opere s istim imenom, koju je napisao K. Odak, štampaćemo tri pjesmice u jednom od narednih svezaka).

Manojlović: Savardarskih strana. Prvih šest pjesmica toga ciklusa obrađeno je za djecu na vrlo interesantan način, koji se vrlo rijetko nalazi u našoj literaturi. »Kim Jano« je lijep, strogi kanon u oktavi. (Djecu učimo tako da drugi glas pjeva isto kao prvi, samo oktavu niže. Kada nauče, tada treba da započne prvi glas sam, a drugi nastupi takt kasnije). »Zdravče, venče«.... je kolo s pjevanjem, također kanon, a slobodan uz treći glas koji ga popunjava. »Mara sedi« je isto tako strogi kanon (samo u jednom taktu je neznatna promjena). »F r'-ce drži«. Gore je vodeći glavni glas, dolje imitira kanonično, pogotovo strogo, skupina dvaju glasova u tercama ili u drugim intervalima. Glavni glas ide ovako: c b a g, f. itd. U zadnja četiri takta ima srednji glas na note f, f, e d riječi f r'-ce dr-ži (koje su pomutnjom ispuštene), a zatim o-gle-da-lo. (Srednji glas je, naime, na koncu malo produžen). »Pustija, Leno« je opet kanon, samo neznatno izmijenjen. U drugom dijelu pjesme pridružuje se još treći glas, koji je načinjen iz jednoga od motiva pjesme, samo u dužim notama. »Devojče« je kanon u donjoj kvarti, gdje je glas koji imitira dobio još jedan treći popratni glas, koji ide s njim obično u seksti, ali se glasovi križaju u tercama. Izgradnja te pjesme je vrlo neobična: prva fraza je iz tri takta, druga iz četiri, zadnja iz pet. (Da se uklonimo pomutnji kod čitanja nota, napisaću ovdje kako ide gornji glavni glas: f a g, g f, f g a; f a g, g f, b, a g a; f a g, g a,

Narekovane

За оцем

Ivan Matetić-Ronjgov

Andante sostenuto ma non troppo

[illegible]

Recitando

do-bri mox pri-ja-te-lju

Ca-ce mox

Ca-ce mox

Recitando

Ke - ga sam ja sa - da zgu - bi - la

f Ah,

Ca - çe moj

Ca - çe moj

Ca - çe moj

19

Ča-če ne-mi-la ja va-sa si-ro-ta Ah,

poco cresc.

si-ro-ta Ča-če moj

poco cresc.

ljubez - ni-vi i pri-jaz-ni-vi Ah, *cresc. molto*

Ah Ah Ah Ah *cresc. molto*

Ah Ah *sfp* Ah A

2 1

p Ke - mu ste vi va - še si - ro - te na - ru - či - li

p ah

2 5

mf Ca - će moj Drob-ne i ma-ljah-ne

sfp Ca - će moj

sfp Ca - će moj

p Ca - će moj

pp Ca - će moj

2 4

Ne-na-u - će-ne i ne-na - va - je - ne

pp Ca - će moj

pp Ca - će moj

2 0

Ke-mu ste ih vi na - ru - či - li

pp Ca - će moj

p Ca - će moj

p Ca - će moj

pp Ca - će moj

33

poco rit

I pri-po-ru - či - li, Ća - će moj Ća - će-moj

pp *poco rit* *pp*

Ca - ce moj

36

Tempo I

Ća - će moj Ah ke-musu o - sta - le

mp *3* *3* *3*

Ća - će moj Dra-gi

39

dra - gi Ća - će moj

Ća - će moj Ca - će mo

40

Ka - ko dre - vo od se - ce - no

p *sfp*

- oј. Ca - će moj

pp Drob-ne i ma - ljah - ne Mi - li
pp Ca - će moj

Ča - će moj Ka - ko od -
mf Ka - ko od -

se - će - ne gran - ci - ce Ah
pp se - će - ne gran - ci - ce A

ve - lo do - bro mo - je Mo - je i o - vih
 ah Ca - će moj

drob-nih, drob-nih si - ro - tic Ca - će moj
ff si - ro - tic

poco più mosso
f Ca - će moj

54 Sopr
55 Alt 2 Soli

Tempo I

mf *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

mf *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

mf *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

Meno mosso

Ca-ce *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

Ca-ce *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

Ca-ce *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

poco a po-

p *Ne-mi-la ja va-sa si-ro-ta* *Ca-ce* *moj*

pp *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

Ca-ce *moj* *colla parte* *Ca-ce* *moj*

co callando e diminuendo

Ca-ce *moj* *Ca-ce* *moj* *Ca-ce* *moj*

ppp *Ca-ce* *moj* *ppp* *Ca-ce* *moj*

smorzando *smorzando*

ppp *ppp*

Let, let, tičice male

Jovan Milenko

Petar J. Krstić

Umereno

1. 2. Let, _____ let, _____ let, _____

p ti - či - ce ma - le, let, _____ let, _____ let, _____

1. gde to - pli - je sun - ce sja - je, le - pšu zem - lju,

2. Ot - pu - tuj - te či - lom sre - com, vra - ti - te se

1. le - pše kra - je ču - va za vas svet, _____

2. još sa ve - com, o - pet u naš svet, _____

1. let, _____ let, _____ ču - va za vas svet, _____

p 2. let, _____ let, _____ o - pet u naš svet, _____

Coda
pp let, _____ let, _____ let, _____ *pp*

Nanina pesma

Kosta Manojlović

Na - ša na - no, do - bra na - no, sre - cu ti že - li - mo
Mi ti da - nas ni - ka - ko - ve da - re ne do - ne - smo;

od Bo ga ti sva - ko do - bro i zdra - vlje mo - li - mo.
o - pro - sti nam do - bra na - no jer pa - ra ne - ma - smo.

Lutke računaju

Mihovil Logar

Sva-ko ve-če ja se mu-čim, svo-je Lu-tke da na-u-čim,

nek se zna! je - dan i je - dan
 nek se zna! nek se zna! nek se zna! nek se zna!
 da su dva. gle - da - ju

ka - ko One le - po ru - ke skr - ste i gle - da - ju
 bro - jim da se zna je - dan i
 mo - je pr - ste; ka - ko bro - jim da se da se zna,
 je - dan je - su dva, je - su dva, je su dva!

mf Je - dan i je - dan je - su dva. *Com prima*
 je - su dva. Po - sluš - ne su
 je - su dva
 mo - je lu - tke sve na ča - su se - de čut - ke sva - ka
 že - li več da zna sva - ka že - li
 več da zna sva - ka že - li več da zna je - dan i
 je - dan da su dva! več da zna

glu - pe su jer ni jed - na što ću sve su glu - pe
 i a ko su vr - lo sku - pe jer ni je - dna da mi da mi zna,
 je - dan i je - dan da su dva, da su
 dva, da su dva je - dan i je - dan da su dva.
 da su dva

1.

Koroška pisma

Ivan Albrecht

Emil Adamič

V Lju - blja - no bom pi - sa - la,

dva kraj - ci - ča po -

cresc. sla - la, pi - sa - la bom ssol - za - mi, ka - ko hu - do je

mf zna - mi oј se - stre ve v Ljub - ljani, sam Bog naj vam o -

rit. - zna ni: me - né lju - dje ne - mi - li, so

1. v je - čo za - kle - ni - li, *2.* me - ni - li.

2.

Vivo

mf Dra - va re - ka, mo - ja be - se - da sta - bo bi ra - da hi -

cresc. te - la, da bi ses - tram in bra - tom v svo - bo - di o

ff mo - ji ne - sre - či za - pe - la: Sto let, oј ti - soč let

mf na - še svo - bo - de cvet, *accel. cresc.* na - še - ga de - la sad,

poco rit. zdaј je jad, le *rit. molto* jad in jad *počas!* *p* moj u - bo - gi! *f* Rož!

NARODNE

Zima

(Prek murska)

Emil Adamič

1.

Moderato

Oj mla - dost ti, kam iz - gi - neš,
ka - kor soln - ce za go-ro, Vi vsi mla - di
in ve - se - li več - krat mi - sli - te na
to, mi - sli - te na to, vi vsi mla - di
in ve - se - li, več - krat mi - sli - te na to.

2.

Adagio

Vse mine

(Ponarodela)

Kje so mo - je ro - ži - ce, pi - sa - ne in
be le, moj - ga sr - ca lju - bi - ce,
zlah - tno so cve - te le? Oh, po - mlad je
šla od nas, vze - la jih je zi - ma mraz,
vze - la jih je zi - ma, mraz,
vze - la jih je zi - ma, mraz.

3.

O kresu

(Belokranjska)

Daj nam Bo - že do-ber ve-čer daj nam Bo - že do-bro le-to,

Musical score for 'O kresu' in G major, 2/4 time. The melody is written on a single staff. The lyrics are: daj nam Bo - že, daj nam Bo - že do - ber ve - čer, daj nam Bo - že daj nam Bo - že do - bro le - to, daj nam Bo - že do-bervečer, daj nam Bo - že do bro le - to. The score includes a triplet of eighth notes in the second line.

4.

Prošel je pisani vuzem

(Belokranjska)

Andante

Pro-šel je pro - šel, pi - sa-ni vu - zem, do - šel je do - šel

do-ne-sel je la-ket du-gu mla - di - cu,

ze-le-ni ju-raj

pe-danj du-gu pe-danj du-gu

do-ne-sel je la-ket du-gu mla-di-cu,

tra - vi - cu. Daj-te mu

ja-jec

pe-danj du-gu,

pe-danj du-gu

tra-vi-cu,

da ga ne bi za-jec,

da ga ne bi bu-ha,

daj - te mu me-sa

daj - te mu vi - na

da bo šel vne-be - sa,

počasneje

da mu ne bo zi - ma,

daj - te mu groš,

da do-j-de k le-tu

k le-tu još, daj - te mu groš, da do-j-de k le-tu još!

1. Narodne (iz Škedenja pri Trstu) ANO LEJTO

Iv. Grbec

Z občutkom

A - no lej - to je pa - sa - lo Kar sem
jest po ro - čen biu mo - ja
ze - na mi je u - mr - la sam Bog
ve - čni mi jo je vziu

2. Eno dete m'je pustila
Eno dete prav mlado
Ono kruha ne more jesti
Nadojiti ga nima kdo

3. Žena moja vstani gori
Pojdi dete nadojiti!
Mož moj ljubi ne morem vstati
Ker črna zemlja me dol tlači.

4. Mož moj ljubi vzemi dete
Tvoje dete nadojeno
Nadojila ga je Marija
Sam Jezus večni ga je zibau.

2. Če ledih stana

Zelo počasi

Če le - dlh sta - na u - mr - jem
iz rož - ma - ri - na nem - ški - ga
nar - di - te mi kran - cel ze - len
iz na - gel - na ru - de - či - ga
tri - jo tri - jo tri - jo - li - jo.
tri - jo tri - jo tri - jo - li - jo.

2. In z belim prtom bom pokrit
Le pojte mi nocoj zvonit
Zvonovi lepo pojejo
Na britof mene vabijo
Trijo... lijo.

3. Tam na vali Jožefa
Ker tam bo čista rajtenga
Od celih mojih mladih dni
In od vseh mojih besedi.
Trijo... lijo.

3. Ura je bila pounoči

Iskreno *plu p*

Flauta
klarineta
ali vijolina

Glas

pp *plu p*

p U - ra je bi - la pon - no - či, pou - no - či

p *plu p*

kjer se Ma - ri - ja ve - se - li, ve - se - li

mf

kjer se Ma - ri - ja ve - se - li.

2. Zeno rudečo gartražo
Kjer je pred soncem vtrgana.
3. Trgali so jo angeli
Mariji so jo šenkali

4. Marija jo šenka Jožefu
Jožef jo šenka Jezusu.
5. Jezus jo šenka celi svet
So tri pršone en sam Bog
Bog oče, sin in sveti Duh

DJECA UOČI PRAZNIKA

1.

(Tekstovi pučke poezije)

O Božiću

Zlatko Grgošević.

Radosno i svečano

E - vo Bo - žić ba - ta na sva - či - ja vra - ta.

Ot - vor - te mu vra - ta, nek po ku - či ba - ta!

Prostri - te mu sla - me vre - ču, nek o - sta - vi do - bru - sre - ču!

A kad bu - de tre - či dan. tje - raj - te ga met - lom van!

2.

Koleda

Svečano

Gospo-da - ru naš po-što - va - ni naš

Gospo-da - ru po-što - va - ni, od sveg se - la o - da - bra - ni,
o - da - bran si ti pra - vi čo - vjek naši!

re - kli su nam lju - di sta - ri, da ti je - si čo - vjek pra - vi!

Do - šli smo se za - pav - lja - ti i sto - bom se ve -

se - li - ti. Do - šli smo se ra - do - va - ti, ho - ćeš li nas

da - ro - va - li? I - li knji - gu, i - li gro - šić,

da ti bu - de sre - tan Bo - žić, a po nje - mu Sije - pan - dan, po

Sije - pa - nu i - vanj dan: mla - do lje - to, Vo -
Go - spo - da - ru

do - kr - šće i sve lje - to i go - di - šte! Go - spo - da - ru
naš po - što - va - ni naš, o - da - bran si

po - što - va - ni, od sveg se - la o - da - bra - ni, re - kli su nam
ti, pra - vi čo - vjek naši Go - spo - da - ru

lju - di sta - ri, da ti je - si čo - vjek pra - vi!

naš, da - ruj, da - ruj nas, da - ruj nas!

3.

O pokladama

Živo

Hej! _____ Da nas su kar-ne - va - li!

Hej! _____ Sva-ki svo-ju ko - ku hva - li!

Hej! _____ A ja ja - dan ne-mam ni - šta;

Hej! _____ I-mam sa-mo ta-njur ze - lja!

Hej! _____ Al' ću i - pak pje-val od ve - se - lja!

Hej! _____ Hej! _____ Kar-ne - va - li!

4.

Pred Uskrs

Mirno i pobožno

p Daj mi, Go-spo, do-bar dan, ja ću Te-bi do-bar

glas! Si - nak Ti je us - krs-nu - o na da-naš-nji dan: pri -

ka - ži mi Ga Gos - po, na sa-mrl - ni dan! _____

TRI PLESA IZ MEDJIMURJA

Allegro ritmico

I

Mladen Pozajić

Dil dil du - da, dil dil du - da, zLe-ti - ne ci -
 dil dil du - da dil dil
 ga - ni, zLe - ti - ne ci - ga - ni, haj, haj, to to to,
 du - da, dil dil, du - da, dil dil, du - da
 haj, haj to to to, zLe-ti - ne ci - ga -
 dil dil du - da, haj, dil dil du - da,
 - ni, dil dil du - da, dil dil
 dil dil du - da, dil dil du -
 du - da, zLe - ti - ne ci - ga - ni, zLe - ti - ne ci - ga - ni,
 da, dil dil du - - - da,
 haj, haj to to to, haj, haj to to to zLe-ti - ne ci -
 haj haj haj,
 ga - ni haj haj, to to to, haj haj
 dil dil du - da haj haj,
 to to to, zLe - ti - ne ci - ga - ni.
 zLe - ti - ne ci - ga - ni.

2. Dil dil duda, zdrapana je bunda,
 Haj haj to to to, zLetine cigani.

II

Allegretto grazioso

Iglas Se-ja - li smo ba-žulj-ka ko-li-kol de-voj - ke,
 Iglas Se-ja - li smo ba-žulj-ka
 ka-le be-le ven-ce ple-le, to ze-le-no cvet - je,
 ko-li-kol de-voj - ke, ka-le be-le ven-ce ple-le
 prek Du-na-ja na bre-gu ko-li-kol de-voj - ke,
 prek Du-na-ja na bre-gu prek Du-na-ja na bre-gu
 ka-le be-le ven-ce ple-le, to ze-le-no cve-tje.
 ka-le be-le ven-ce ple-le, to ze-le-no cve-tje.

2. Hodmo dar ga mi dva glet,
 Jel je žišel, jel precvel

3. Žišel, žišel i precvel
 Na toj gredi kamenoj

III

Allegro scherzando

Do-ri-ca ple-še zem-lja se tre-se, Do-ri-čin ta-nec
 do Pe-tr-ja - nec, ho-pa na ho-ja, Do-ri-ca mo-ja,
 ho-ja, ho-ja,
 ho-pa-na ho-ja, Do-ri-ca mo-ja, Do-ri-ca spi-la
 ho-ja, ho-ja, ho-ja,
 ho-ja, Do-ri-ca spi-la

pet li - trov vi - na, ko - maj je ma - lo ma-mi - čna bi - la,
ho - ja, ho - ja, ho - ja,
pet li - trov vi - na, ko - maj je ma - lo ma-mi - čna bi - la,
ho - pa - na ho - ja, Do - ri - ca mo - ja, ho - pa - na ho - ja,
f ho - ja, ho - ja, ho - ja,
f ho - ja, ho - ja, ho - ja,
Do - ri - ca mo - ja ho - ja, ho - ja,
hoj, mf ho - ja,
ja, f Do - ri - ca ple - še, zem - lja se tre - se,
ho - ja, ho - ja, ho - pa - na ho - ja,
Do - ri - čin ta - nec do Pe - tr - ja - nec mf ho - pa - na ho - ja,
ja ho - ja, ho - pa - na ho - ja, Do - ri - ca mo - ja,
Do - ri - ca mo - ja, ho - pa - na ho - ja Do - ri - ca mo - ja,
Do - ri - ca mo - ja, hoj! pp ff
Do - ri - ca mo - ja hoj! ff
ho - ja, hoj!

Sa Vardarskih strana

1.

Kolo uz pesmu

Kosta Manojlović

Kim Ja - no, kim du - šo mo - ja,
 Kim Ja - no, kim du - šo
 kim Ja - no, kim du - šo mo - ja.
 mo - ja, kim Ja - no kim du - šo mo - ja.

2.

Kolo
uz pesmu

Zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - će,
 Zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo
 zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - će.
 cve - će zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - će.

3.

Ma - ra se - di, Ma - ra se - di,
 Ma - ra se - di, Ma - ra se - di,
 pre - ko Var - dar, aj - de, Ma - ra se -
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, aj - de, Var -
 Ma - ra se - di, Ma - ra se - di
 pre - ko Var - dar.

4.

Fr'-ce dr - ži fr'-ce dr - ži o - gle - da -
 Fr'-ce dr - ži fr'-ce dr - ži
 lo, aj - de fr'-ce dr - ži, fr'-ce dr - ži
 o - gle - da - lo, aj - de, fr'-ce dr - ži,
 o - gle - da - lo ————— o - gle - da - lo
 fr'-ce dr - ži o - gle - da - lo —————

Ostala strofe 1. j. redovi, pevaju se dvoglasno-troglasno jedna za drugom.

Kad se gleda i si duma (misli):

Jošte da sam crnooka,

Kad sam bela i crvena,

Crnooka em visoka,

Svi bi mi izlagala,

A najviše moj dragana

5.

Allegro

Pu-sti - ja, Le - no, To - dor - ka, le - le, pu - sti - ja, Le - no,
 Pu - sti - ja, Le - no, To - dor -
 To - dor - ka, dva - ma na loz - je. da i - dam Le - no,
 ka pu - sti - ja, Le - no To - dor - ka, dva - ma na
 dva - ma na loz - je da i - dam.
 loz - je da i - dam, dva - ma na loz - je da i - dam.

Dvamka na loz - je da i - dem, Le - no, dvam - ka na loz - je

Dvam - ka na loz - - -

Dvam - ka na loz - je da i -

da i - dem, viš - nji - te cre - ši da be - rem, Le - no,

je da i - dem,

dem, dvam - ka na loz - je da i - dem, viš - nji - te

viš - nji - te cre - ši da be - rem.

viš - nji - te cre - ši da be - rem.

cre - ši da be - rem, viš - nji - te cre - ši da be - rem.

6.

De - voj - če tan - ko vi - so - ko, de - voj - če

De - voj - če tan - ko vi - so - ko,

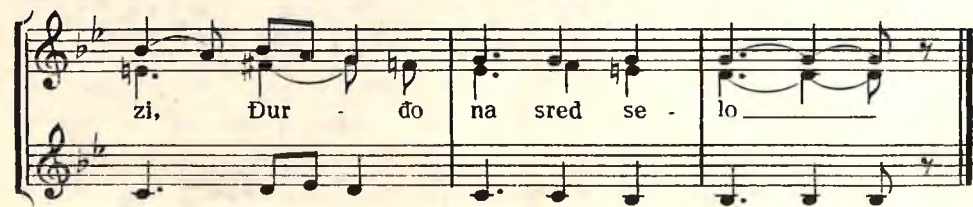
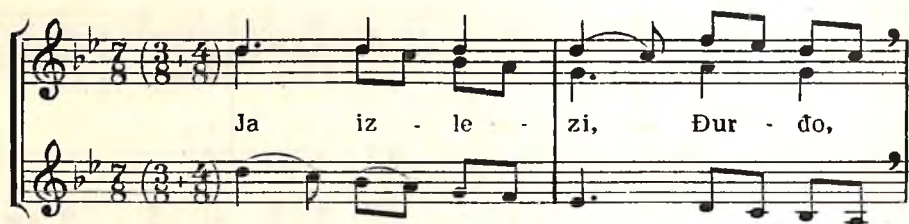
tan - ko vi - so - ko, ne sit - no

de - voj - če tan - ko vi - so - ko,

sit - ni pred me - ne

ne sit - no sit - ni pred me - ne

7.

Da i vidiš, Đurđo,
Da i vidiš, sestro,
Da i vidiš, Đurđo,
Komitine,
Ej!

Red se redat, Đurđo,
Red se redat, sestro,
Red se reda, Đurđo,
Na tri reda
Ej!

Na sekoj red, Đurđo,
Na sekoj red, sestro,
Na sekoj red, Đurđo,
Po trista duši.
Ej!

1. Svadbarske pesme iz Južne Srbije

Petar J. Krstić.

Andante moderato

Zbi-raj - te se si - te ro - de - i
 Ki - ste će ja ob - le - ku - va - me,
 Ne - ves-ta će ja pra - vi - me

i kis - ti - ni - te dru - gar - ki.
 ne - ve - sta će ja pra - vi - me.
 od ku - ća će ja de - li - me.

Plu mosso

§ Tri puta

2. na na na na na na na na na na na na na na na na

Moderato

mf Ra - ni - la Ra - ni - la sla - ve - lja za - de - vet - da - va

poco rit. mf a tempo go - di - ne. Da - nas se mo - ma u - da - va

poco rit a tempo sla - ve - lja svo - ga pro - da - va. Sla - velj se mo - me

mo lja - še, ne moj me mo - me

poco rit. a tempo pro - da - ti. Ja ću ti mo - me

pe - va - ti, te - be ću mla - du bu - di - ti.
 pe - va - ti te - be ću mla - du

Rez i tiskara L. Fuchs
 Zemun, Kr. Aleksandra 6

72 3. *Allegro giocoso* *decresc.*

f Na na na na na na na na na na na na na na
 Si-noć me je ma-ma le go-di-la go-di-
 si-noć me, si-noć me je ma-ma le go-di-la go-di-
 la u gor-no-to ma-ha-lo za po-pa
 la go-di-la u gor-no u gor-no-to ma-ha-lo za po-pa
 za po-pa
 za po-pa na na na na na na na na na na
 u gor-no u gor-no-to ma-ha-lo
 na na na na u gor-no-to ma-ha-lo za da-
 za da-ka za da-ka za da-ka Ja si ne
 ka za da-ka Ja si ne-cem,
 ja si ne-cem, ma-mo le ni po-pa ni da-
 ma-mo le ni po-pa ni da-
decresc.
f ka na na na na na na na na na na na na na na
 ja si sa-kam ma-mo le ov-ča-ra
mp ja sa-kam ja si sa-kam ma-mo le, ov-ča-ra
 ov-ča-ra ja si sa-kam ma-mo le,
 ov-ča-ra ov-ča-ra ja sa-kam ja si sa-kam,
 ov-ča-ra ov-ča-ra ov-ča-ra ja sa-kam
 ma-mo le, ov-ča-ra, ov-ča-ra ja sa-kam
 ra ov-ča-ra
poco rall.
 ov-ča-ra ov-ča-ra, ov-ča-ra ov-ča-ra

f, f f. (U zadnjem taktu pauzira gornji glas = počeo je takt ranije, a i svršava takt prije). Sedma pjesmica »Ja izlezi, Đurđo« je po sadržaju i načinu obradbe zasebe i ne spada u ciklus predašnjih. Ima vrlo polagan i otužan značaj. Gornja melodija je glavna; drugi glasovi, koji samostalno kontrapunktiraju, anticipiraju elemente napjeva (= popratni glasovi prinose komadiće melodije koje ćemo odmah zatim čuti u glavnom glasu). Tu su upotrijebljene neobične crkvene harmonije i kadence. Tekst znači: Zdravče (= ime), venče mirišljavo (= mirišljivo) cveće; f r'-ce (= u ruci); crnooka em (= i) visoka; svi bi mi izlagali (= sve bi mi prevarila); dvama na lozje da idam (nas dvoje u vinograd da idemo), dvamka (oboje), višnjite creši (višnje i trešnje); sitno sitni (hodi, kroči) pred mene; ja izlezi (iziđi); na sekoj red (u svakom redu).

Krstić: Svadbarske pesme. Vanredno lijep ciklus pjesama, koje su po značaju vrlo različite. U prvoj je raspoloženje pastirske pjesme i u refrenu ples tako neopisivo lijep da bi razveselio i svemogućeg bogova na Olimpu. Zanositi nas nekako u ono zlatno doba čovječanstva. Tu se zapravo izmjenjuje $\frac{5}{8}$ i $\frac{6}{8}$ takt kao u mnogim srpskim pjesmama. Kako da tjera konac peterodijelnoga takta dalje, isp. napomenu kod bugarskih pjesama u 1 sv.). U drugoj pjesmi je čudnovata čežnja. Izraženo je to tako da drugi takt preuzme motiv prvoga takta (tu bi trebalo motiv zategnuti, samo zadnji udarac »cresc.« dalje), treći takt preuzimlje opet motiv od drugoga (tu neka bude cresc.), a u četvrtom zategnuto (jedan takt treba požuriti, a drugi zategnuti)! Upotreba crkvenih tonskih načina kod harmonizacije i kontrapunktski donji samostalni glasovi još povećavaju taj elementarni izraz napjeva (u pjesmi bi morale stajati taktove crte zapravo u sredini takta, jer se i po oznakama dinamike vidi da je tu svaki treći udarac najteži). U prvom retku te pjesme (3 takt) manjka riječ »ramne«, a u trećem retku (9 takt) manjka na koncu takta u trećem glasu četvrtinska nota e. Taj se ciklus završava veselim plesom s pjevanjem; sigurno se uz pjesmu još udara u »def« (tursko-ciganski mali ručni bubanj sa zvončićima), kako se razabire iz prirode toga ritma, što ga poznaju i plesovi drugih južnih naroda (na pr. španjolski »bolero«). Markirane prve četvrtinke, na početku 2 i 4 takta osminke, od kojih je prva vrlo naglašena, a druga kratka (ritam što ga tu i tamo imitiraju donji glasovi), duga nota s predloškom (8 takt) u napjevu i naglašena četvrtinka u taktu gdje slijedi polovična nota jedini su elementi koje treba plastično podati, da se ispolji karakter toga živoga, a vrlo lakoga plesa. Tekst znači: site rodei (sva rodbina), Kistinite drugarki (Kistinine drugarice), Kiste će ja oblekuvane (Kistu ćemo obući), će ja pravime (napravićemo), će ja delimo (odijelićemo); ranila moma slavelja (hranila djevojka slavulja) za devet ramne godine (ravno devet godina); godila (zaručila), gorno mahalo (gornju mahalalu, ulicu), si sakam (želim, hoću).

Odgovor na anketu

ALI IN KDAJ NAJ SE V OSNOVNI ŠOLI POUČUJE PETJE PO NOTAH?

Vprašanje je staro, vedno pa še novo. Razmotrivali so o tem že pedagogi in glasbeniki pred sto leti in na dnevni red ga spravljajo moderni reformatorji. Pogled v zgodovino je najbolj poučen, kajti ona nam pove, kako je sploh prišlo do tega vprašanja. Francoski revoluciji in francoskim vojnám je sledil popoln idejen prevrat ne le v družabnem, temveč tudi v kulturnem življenju. Glasba je postala socialni faktor in nastajala so pevska in glasbena društva kar čez noč. Zlasti v petju je našel zbujeni nacionalizem svoje torišče. Ta posledica francoske revolucije pa je našla pot tudi preko meja. Predvsem se je uveljavljala v Nemčiji. Pa tudi drugod, kakor na Nizozemskem, v Belgiji in dr. Le v Avstriji je zloglasni Metternichov policijski režim tja do marčne revolucije (1848) zadrževal vsak tak pokret. Bal se je nacionalnega vprašanja. Pa tudi pozneje se petju ni posvečala v tej državi potrebna pozornost in izmed umetniških panog se je mnogo bolj pospeševal pouk v risanju. To iz razumljivih razlogov. Radi tega je bilo tudi gibanje na polju pevske didaktike v Nemčiji veliko živahnejše, med tem ko se je usmerjalo v Avstriji zanimanje na likovno umetnost in v pouk.

Ko je v dobi narodnega prebujanja v Nemčiji začelo rasti veselje za zborovo petje, se je oglašalo tudi zanimanje za šolsko petje. Enako je bilo v Švici. Razmišljalo se je o tem, kako naj bi se uredil ta pouk čim uspešnejše. O kakem metodičnem postopanju ni bilo do tedaj ne duha ne sluha. Če je učitelj hotel naučiti učenca kake pesmi, jo je kratko malo toliko časa prepeval, da so jo učenci znali. Pestalozzi, ki se v svojih spisih spušča v vse podrobnosti didaktike, pevskega pouka niti ne omenja.

Nova doba je zahtevala torej preobrat in nastalo je vprašanje: Ali naj se poje v šolah tudi po notah? Že v načelni rešitvi tega vprašanja so se javila mnenja za in proti. Postaló je jasno, da je treba za ponazorovanje intervalovih odnošajev primernege, za otroka razumljivega sredstva.

Mnogim se je dozdevalo petje po notah za osnovno šolkse učence pretežavno in segli so raje po številkah, ki pomenijo za učence te kategorije že znane realne količine. Tudi solmizacijski zlogi so prišli v ta namen v rabo. Privržencev je bilo povsod dosti in razvila se je številčna in tonika — do — metoda. Prva je še danes razširjena na Francoskem, druga na Angleškem. Francozi poznajo cele izdaje zborovih skladb z uporabo številčne notacije, včasih pa se poleg navedene notacije že uporablja številčna. Vprašanje, ali naj se poje po notah, je dozorelo okoli sredine stoletja v prilog temu pouku. Obvladalo je načelo, da ima notno petje svoje upravičeno mesto v osnovni šoli in je tam tudi z uspehom izvedljivo pri primernem učnem postopanju. Nastajale so najrazličnejše metodične struje in metodične knjige so obravnavale ta predmet iz raznih vidikov z večjo in manjšo srečo. Tako predvsem v Nemčiji. Drugače je bilo v Švici. Tam je doma velika ljubezen do petja in pevsko društveno življenje je na visoki razvojni stopnji. Do tega pa je prišlo, ker se je močno pospeševal racionalni pevski pouk v šolah. Ni se toliko eksperimentiralo glede raznih metod, temveč gledalo se je na to, da se nauči vsak učenec petja po notah. Posledica je, da so današnji podeželski pevski zbori na umetniški višini in da se v cerkvah sliši ubrano ljudsko petje v četveroglasnem mešanem zboru. Imel sem m. dr. priliko prisostvovati pevskemu pouku na učiteljsčú in na osnovnih (primarnih) in meščan.

skih (sekundarnih) šolah. Na osnovnih šolah kantona Zürich imajo uveden enotni načrt in enotno metodo. V prvih razredih se poje po številkah pozneje po notah. Številčno petje je tedaj priprava za notno petje. Ubrala se je torej zelo uspešna srednja pot, za katero govore doseženi, splošni uspehi.

Kdaj naj se začne v osnovni šoli s petjem po notah?

Tozadevno poznamo prav ogromno število metodičnih navodil, ponajveč iz Nemčije. So metodiki, ki zagovarjajo pevski pouk po notah že v prvem šolskem letu, drugi ga hočejo začeti v drugem šolskem letu in tako naprej. Prirejajo se propagandni tečaji za pevske učitelje in tu si sežejo predstavniki poedinih struj kaj često v lase. Bil sem sam v takih tečajih in sicer leta 1911. v Berlinu in leta 1914. v Würzburgu. Uveril sem se, da ni nobene edino-zveličavne učne poti in da doseže spreten učitelj — pevec pri vsaki metodi lahko sijajne uspehe. V Würzburgu, kjer se je propagirala Eitzova tonska — besedna — metoda, so na pr. bili učenci v stanu skupno zapeti a vista četveroglasno zborovo skladbo, ki jim jo je zapisal kak tečajnik na šolsko tablo. Zveza tonske besede z absolutno tonsko višino je bila tako jaka, da se je reprodukcija izvršila vselej z veliko sigurnostjo. Samodelavnost učencev je bila tukaj na višku. Danes bi to spadalo v poglavje takozvane delovne šole. Največ pomislekov ze izzvala zahteva, da se dosedanje imenovanje not opusti in uporabljajo tonske besede. To je tudi zadržek, da se ta metoda ni splošno razširila po Nemčiji. Istočasno je govoril za svojo metodo Battke, ki je iskal privrženecv v Avstriji, ker jih je imel v Nemčiji premalo.

Vidimo, da so taka vprašanja pod uplivi časovnih prilik; nazori se menjajo in kar je danes moderno, je jutri že zastarelo. Najboljša metoda pa je in ostane spreten, za pevsko stvar navdušen učitelj.

V svojem praktičnem delovanju sem upošteval rad srednjo pot. Vse poskusiti, najbolje obdržati. Vzor mi je bila vedno majhna švica, ki je praktično navdahnjena in ima malo razpoloženja za neplodne metodične eksperimente. **H. Družović**

VIJESTNIK OMLADINSKIH ZBOROVA

Glasbena šola v Ljutomeru ima mladinski zbor. Ustanovljen je bil leta 1928. Sedaj šteje nad 60 pevcev, ki jih uči g. Minka Zacherl. Ko so prejeli prvi zvezek »Grlice«, so se ga takoj pridno lotili in vežbajo: »Drežniško«, »Da b'biva«, »Ta tičica poje«, »Po vodi plava« in »Uspavanko« iz zbirke »Otroške pesmi«. Dragi mladi pevci! Lepo ste vzprejeli »Grlico«, ko je prvokrat priletela med vas! Vsa vesela vam obeta, da vas obilno poplača: Prinesla vam bo toliko lepih pesmi, da vas bo z njimi vse obsula...

»Cela domovina se nas danes spominja«.... To je beseda daljnjih izseljencev — trpinov s francoske zemlje. V nedeljo 3. decembra so obhajali svoj izseljenski praznik in pozdravljali tiste, ki v domovini mislijo na nje in molijo in se navdušujejo za nje..... Ta prireditev je bila v Merlebachu (Moselle, Francoska). Nastopil je njihov »Slovenski otroški pevski zbor« in prepeval po večini narodne pesmi. Na programu je tudi slika te vesele gruče naših daljnjih mladih bratcev in sestic, to sliko prinesemo tudi mi v enem prihodnjih zvezkov. G. Silvester Skebč, ki je njih učitelj, nam piše: »Prosim pošljite mi prvi zvezek »Grlice«. Bil bi hvaležen še za druge slovenske mladinske. Porabiti moram seveda le preproste in melodijozne. Kar je prav znanih smo vse prepeli — sedaj sem v zadregi....«

Vsa priznanja, vse vzpodbude in častitke so »Grlico« zelo razveselile, ta glas iz tujine pa ji je mil, še posebno drag in nepozaben....

ĆAĆE MOJ...

Pojedinci i narodi teže za time, da na zajednički oltar kulture doprinesu nešto specifično svoga. Irelevantno je tu, da li će ta težnja uvijek obroditi željenim rezultatom. Glavna je, da je ona tu i da se je rodila zdrava jedna ideja, koja hoće junački da kida sa fatalnom tradicijom da moramo i nadalje stvarati — kopirajući tuđe. Kopije ne služe uvijek progresu; one ga mogu čak i zadržavati.

Jugoslavenima — kao mladoj naciji — imperativno se nalaže, da izgrađuju svoju muzičku kulturu — iz sebe. Iz sebe i za sebe, a pomalo i za sveopću ljudsku zajednicu. Naša težnja mora da je i tu usremljena jednome cilju, da u hramu te zajednice i za sebe steknemo jedan oltarić, sa kojega će da se kadi miomiris tamjana naše mlade, originalne i jedre muzičke kulture. I uzaludno nam je očekivanje genija naše rase na muzičkom polju, dok mu nismo utrli puteva. Ne može on da poda sintezu naše narodne duše, dok mu nismo dali analizu našeg vlastitog «ja».

«Grlica» si je radi toga postavila za zadaću, da započne tim teškim i nezahvalnim poslom već u osnovnoj školi, ne kidajući dakako kontakta sa ostalim školama. I hvala Bogu, što se je našao čovjek, koji je svojim zdravim shvatanjem muzičara i kulturno-nacionalnog radnika uočio tu potrebu i zakročio pravim putem. On (Srećko Kumar) možda ni sam dovoljno ne sluti, od kolike je zamašitosti njegov pokret. No to ipak nije dostatno za konačni uspjeh. Da njegova i njegovih pomagača akcija bude okrunjena željenim uspjehom, treba novih — onih pravih — pomagača, a to su redom nastavnici naših škola sa osnovnom na čelu.

«Ćaće moj...» uvršten je u «Grlicu» u cilju, da se upre prstom u najinteresantniji elemenat naše praiskonske muzike. Ta je muzika uostalom poznata pod imenom istarske muzike, ali je to mišljenje prilično pogrešno. Istina je doduše, da se je ta muzika «sui generis» održala do dana današnjega najviše baš u Istri i u ostalom Primorju, no ima joj tragova širom naše prostrane države, izuzev donekle Sloveniju. Nakon izvedbe «Ćaće moj...» po «Pev. zboru slov. učit.» na koncertu u Zagrebu, opazili su neki kritičari, da je tu izražen «plač istarskih seljaka»... A nije tome dugo (1. XI. 1933.), što sam na svoje rođene uši čuo na groblju u Sesvetama (dakle na kapiji samog grada Zagreba!) naricanje neke mlade udovice za pokojnim ocem, koje je naličilo navlas na motiv, po kojem je satkan «Ćaće moj...» Sva je naša muzika «samo zbor» tih i takvih intervala, tek je ta činjenica na žalost još nedovoljno poznata i među kritičarima i među samim muzičarima.

U čemu sastoji taj praelemenat naše muzike, izražen u kompoziciji «Ćaće moj...»? Zapjevajte dicnicu soprana i mahom ste pronašli tipičan interval te muzike — malu terciju. Upornom dosljednosti provlači se ona od takta do takta, od početka do kraja kompozicije, ne dopuštajući ni časkom nekom širom intervalu, da joj zakrči putove, određene stoljetnom tradicijom. Taj interval i jest zapravo jedna od glavnih karakteristika muzike, o kojoj je ovdje riječ, no nije time rečeno, da ona

nema i drugih osebnosti. O tome bit će potpunijeg govora u jednom od narednih brojeva, t. j. onda, kad će biti štampana neke vrsti »pjevanka« (oko 100 popjevaka) namijenjena prvenstveno osnovnim školama, a osobito obzirom na Primorje Savske banovine.

Pri kraju još jednom toplo apelujemo na nastavnike sviju škola, a najviše na one osnovnih: ne idite tragom onih nekih naših inteligenata, koji — zatrovani natruhom tuđe kulture — izgubiše poštovanje do one naše drage seljačke zdjele, iz koje su se mladi hranili.

U vašim je rukama uzgoj naših budućih generacija; u svakom pogledu, pa i na polju muzičke kulture. Uzmite dakle s tim saznanjem na sebe veliku odgovornost i pred onim neumoljivim perom, koje će jednom da piše razvoj historije naše muzike.

U Zagrebu, januara 1934.

Ivan Matetić-Ronjgov

BIOGRAFIJE

† JOSIP MARINKOVIĆ

Rođen u Vranjevu (Banat) 4 VII (po novom 17 VII) 1851. Otac mu je svirao u tamburu a mati u gitaru, a oboje su rado i lijepo pjevali. Njegova strina po rođ. ruskinja smatrala je muziku za najuzvišeniju umjetnost. Pjevala je arije iz opera i poticala ga da se posveti muzici.

Polazio je nižu real. gimnaziju, onda Učiteljsku školu u Somboru, gdje je dobio još veću volju do umjetnosti. Već tu počinje njegov kompozitorni rad. Po svršetku Učit. škole ide opetovano u Prag i nakon 8 godina svrši orguljsku školu.

U Kikindi postao je zborovođa pjev. društva »Gusle«. Pozvan od Beogr. pjev. društva za zborovođu, imenovan nastavnikom pjevanja na Bogosloviiju, iduće godine premješten je u Učit. školu. Bio je dirigent Akad. pjev. društva »Obilic« i drugih pjev. društava. Premješten na II beogr. gimnaziju, god. 1919 postavljen za profesora, 1924 stavljen u penziju, umro god. 1931.

Od njegovih djela je: 36 pjesama za muški zbor, 20 za mješoviti, 2 za ženski zbor, 4 dueta, 19 sola, 7 skladbi za klavir, 3 za violinu, 2 za orkestar, 1 za tamburice, 16 dječjih pjesama, 10 pjesama iz dramoleta »Sudaje« (uz pratnju ork.), 17 pjesama za crkveno pjevanje itd.

(Ekscerpt po Godišnjaku Srp. Kralj. Akademije u Beogradu).

DOBRONIĆ ANTUN rodio se 2 IX 1878 u Jelsi na otoku Hvaru. Svršio je učiteljsku školu u Arbanasima pokraj Zadra, kapelničko-kompozicijsko odjeljenje i majstorsku kompozicijsku školu (prof. Većeslav Novak) na konservatoriju u Pragu. Služio je kao učitelj i nadučitelj u raznim mjestima u Dalmaciji, kao nastavnik muzike na srednjim školama u Splitu, Zadru, učiteljskoj školi u Arbanasima i u Zagrebu, a sada je profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Komponirao je slijedeća djela:

I. Horovi, a) za dječja i ženska grla: Jug. pučke popijevke (ciklus, uz pratnju klavira), Ptići poju (ciklus), Koledje (ciklus), Majka i djeca (ciklus);

b) za muška grla: Dva zbora, Jug. pučke popijevke (ciklus), Mentinjado (ciklus), Jogunica (ciklus), Viline pjesme (ciklus), Iz jugoslavenskih strana (ciklus), Varoške popijevke (ciklus), Staroslavenska misa (uz pratnju orgulja);

c) mješoviti zborovi: Jug. pučke popijevke (ciklus), Čobani i Šojčica, Steko muža kolik puža, Iz života našeg naroda (ciklus), Gospoda svatovi (ciklus), Pjesme dodolske (ciklus), Pjesme ostvarene ljubavi (ciklus), Pjesme neostvarene ljubavi (ciklus).

II. Pjesme za solo i klavir, ciklusi: Jug. pučke popijevke, Snoviđaji djevojački, Sa sela, Dilberke, Primavera.

III. Djela za klavir: Serenada moga života, Jug. pučke popijevke (izdanje Senart-Panart-Paris), Jug. pučki plesovi (Senart), Jugoslavenski dječji album, Zemlja i Sunce (ciklusi iz Hercegovine i iz Međimurja), Iz dječjeg života, Dubravka (četveroručno).

IV. Gudalački kvartet: Pjesma srodnih duša, Pjesma Snage i Bola, Pjesma radovanja i milošte.

V. Komorni orkestar: Pastirska pjesma (Oboe i corno inglese), Moja pjesma (Flauta, oboe, klarineta, fagot, corno i klavir), Dubravka (za isti ansambl i mali zbor).

VI. Mali orkestar: Suita iz komične opere.

VII. Veliki orkestar: Karneval, Pjesma mjeseca maja, Jugoslavenski simfonijski plesovi (ciklus), Dubravka, Reveries (simfonijske pjesme).

VIII. Orkestar i kor: Suita pastore, Tri himne, Kraljević Marko, Novela od Stanca, Limunova četa, Pobratimski darovi.

IX. Pozorišna muzika: za Gundulićevu «Dubravku» i starodubrovačko crkveno «Prikazanje od poroda Jezusova».

X. Baleti: Divkonjic, Pobuna limunove čete, Pobratimski darovi.

XI. Opere: Dubrovački diptihon, Mara, Udovica Rošlinka.

XII. Estetsko-teoretska dječja: Naše glazbene prilike i neprilike, Predavanja iz povijesti i estetike muzike, Muzički eseji, Ojhanje i oko tri stotine rasprava, ocjena i polemika u dnevnicima i revijama.

XIII. Muzičko-pedagoška djela: Pjesmarica (Pučka popijevka. Izdala Banovinska naklada školskih knjiga, Zagreb. Cijena 7 dinara. Odobreno za osnovne, građanske, srednje i učiteljske škole), Zbornik jugoslav. pučkih popjevaka (Naklada «Obnova», Zagreb. Cijena 10 din. Odobreno za građanske, srednje i učiteljske škole).

VIJESTI UREDNIŠTVA

Da udovoljimo želji mnogih naših pretplatnika, donášamo u slijedećem svesku jednoglasne omladinske pjesme (oz. zборе) sa laganom klavirskom pratnjom.

Odgovori na anketu se produljuju. — U četvrti svezak dođe članak o smislenom naglašavanju riječi, koji je morao izostati uslijed pomanjkanja prostora.

Muzička akademija

525212099

LJUBITELJI CRKVENE GLAZBE:

podprite sa svojom naručbom uzorna glasila naših
Cecilijinih društava

„SVETA CECILIJA“

Smotra za crkvenu glazbu s glazbenim prilogom.

XXVIII godište

Uredništvo: Janko Barle, kan.

ZAGREB, Kaptol 31.

Cijena 40— din. godišnje.

„CRKVENI GLASBENIK“

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

LVII letnik

Urednik: Stanko Premrl, duh.

LJUBLJANA, Pred škofijo 12-I.

Cena 40 din na leto.

IVAN GRBEC:

Sonatina za klavir.

Sestavljena je iz 4 stavkov, ki imajo za teme motive iz Đorđićeve zbirke srbskih narodnih pesmi.

Po težkoči se zamore uvrstiti v učno snov tretjega nižjega ali prvega srednjega razreda klavirske šole.

Izvajana je bila na produkcijah zagrebske Muzičke akademije in žela od občinstva in kritik odlično priznanje. Pričakovati je, da se obvezno uvede v vse naše glashbene šole.

Cena 25— dinara

Dobi se pri avtorju: Ivan Grbec, Zagreb, Račkoga 6IV.

Prijateljima lijepe omladinske pjesme

POZIV NA PRETPLATU

U decembru 1933 god. počela je izlaziti zbirka omladinske muzike

„GRLICA“

Uređuje i izdaje: Srećko Kumar

U ovoj školskoj godini izaći će deset svezaka s izabranim gradivom dosad još neobjavljenih kompozicija za omladinu. Svaki svezak (24 strane notnog tiska i književni prilog) odgovara rasporedu jednog omladinskog koncerta.

Epohalna zbirka omladinske glazbene literature.

Sodjeluje preko četrdeset jugoslovenskih skladatelja

VSEBINA IV ZVEZKA:

M. KOGOJ: Kaj ne bila bi vesela. (s klav.).

K. ODAK: 3 zbori iz opere «Dorica pleše». Leto za letom. Protuletje lepo. Čmelice brene. (s klav.)

IV. GRBEC: Božične pesmi: Zori noć vesela. Kar je že dolgo želel svet. O polnoči grede. Kaj se vam zdi pastirčki vi?
Pastirci vstanite. (s klav.)

E. ADAMIČ: Glej fantka. Račji klun. Grgoraš, kam krevljaš. Prošnja za vreme. Tičice letajo. (s klav.)

JOS. VRHOVSKI: «Turki robe» (s klav.)

M. MILOJEVIĆ: Žabe. Došao vrabac . . .

ST. MOKRANJAC: Pazar živine (nar.).

**Godišnja pretplata 180 dinara, polugodišnja 100 dinara.
pojedini svezak 25 dinara.**

**Revija se plaća pošt. čekom (br. ček. rač. 38604) ili
uz pouzeće.**

**Narudžbe prima: Srećko Kumar, urednik „GRLICE“ re-
vijalne zbirke omlad. muzike, Zagreb, Račkoga ul. 6 IV.**